

بهنام خدا

چاپخانه

شماره دهم | بهار ۱۴۰۱

CHAPKHOONEH ART MAGAZINE

۱| نمایشگاه حاضر

Sorry. We're sold out

پیچیده در پلاستیک، مرزی میان نقاشی، پیکرتراشی و چیدمان محوت به نظر می‌رسد. قدم زدن میان آثار گاه این حس را تداعی می‌کند که زندگی، کاملاً در میان این پلاستیک‌ها بسته‌بندی شده... از شما می‌خواهم سطربیشین را دوباره بخوانید و به اطراف خود بنگردید. شباهتش را با زندگی دریافتید؟ محاصره شدگی در میان اشیا، اشیایی که هدف زندگی را درون خود به عنوان نشانه محقق کرده، طوری که این وضعیت با نبود هیچ هدفی چندان قابل تمییز نیست. این نمایشگاه، این «پیچیدگی در پلاستیک به نمایش درآمده»، رویکردی است به هنر بر اساس تجلی حقیقت حاضر در محیط زندگی بشر، برگذشتن است، از هنر در معنای استحسانی. هنرمند از آمیزه مستندات عینی، سازه و عناصر اثر خود، یک معادل برای زندگی هر روز می‌دان پدید آورده... همسنگ معاک روزمره.

۲| دریاره هنرمند

مهمنانی که حتی حضور ابدی اش در کاشانه‌ای نم کشیده هیچ گاه عادی نمی‌شود. هر روز اتفاقی جدید را برای میزبان خود رقم می‌زند و شگفتی‌های کوچک را بزرگ و درخشنان می‌نمایاند. مجموعه‌ای که پیش روی شماست، مهمان خانه ذهن میزبان جوانشان، شیدا بردبار است؛ که هنرآموخته‌ی رشته نقاشی در مقطع کارشناسی و دانشجوی رشته پژوهش هنر در مقطع کارشناسی ارشد است. او از کودکی فراگیری تکنیک‌های مختلف نقاشی را آغاز کرده و هم‌اکنون از متربال‌های مختلف برای به نمایش گذاشتن افکار، دغدغه‌های شخصی و معضل‌های اجتماعی، در قالب نقاشی و چیدمان استفاده می‌کند؛ با این دیدگاه که فرصتی را برای مخاطبانش بسازد تا در مقابل سیل عظیمی از رنگ و احساس باشند و بازتاب خود را در سطح رو به رویشان شاهد باشند. حتی اگر این سطح جیوه‌ی پشت آینه باشد.

۳| اعضاء چاپ خونه

صاحب امتیاز: خانه هنر شیراز | موتورخونه
مدیر مسئول و مدیر هنری: سپهر سیاح | ۴
سردبیر: شیدا بردبار | ۳
دبیر پژوهشی: مریم رئیسی | ۲-۱
ویراستار: مرجان شعائیری
گرافیست: فائزه غیاثی
تصویر: پوریا زارع

۱۳ | جستاری کوتاه درباره فلسفه هنر

در ادامه‌ی بررسی زیبایی‌شناسی در فلسفه هنر، که تاکنون در چاپ خونه مکتوب شدند، به نگرش و فعالیت یکی از مهم‌ترین و جریان‌سازترین متفکران تاریخ یعنی مارکس رسیدیم. مارکس در موارد زیادی آثار هنری را "تولید" و فعالیت هنری را همان نوعی از "کار" قلمداد کرده است؛ لذا بسیاری از راز و رمزهای هنر در این دیدگاه کاسته می‌شود. مارکس برای جامعه ایده‌آل خود که در آن پرولتاریا حاکم بر سرنوشت و زندگی خویش است، برای هنر کارکردی سازنده و خلاق در نظر می‌گیرد و بیان می‌دارد که آنجاتوانهای آفریننده‌ی فرد به‌طور کامل شکل می‌گیرد و هرکسی می‌تواند تبدیل به رفائل شود. مهم‌تر آنکه در اتوپیای ذهنی مارکس، منش کار زیبایی‌شناسانه می‌شود؛ در هر شاخه‌ی هنری، هر فرد تکامل می‌یابد و کارش به یک هنر خاص محدود نمی‌ماند. پس کار در این شرایط هنری همگانی است. تصور یکی بودن فن و هنر شbahت زیادی به تعريف «تحنه» در فلسفه یونان باستان دارد. مارکس در باب زیبایی‌شناسی و هنر، آن‌هم به صورت اختصاصی، بیانیه‌های زیادی ندارد و نگاهش بیشتر متوجه جنبه‌های روپنایی آثار است. با این حال همچنان زیربنای مادی و اقتصادی را مهم و تأثیرگذار می‌پنداشد. با توجه به دیدگاهها و شیوه نگرش مارکس، به خوبی می‌توان حدس زد که سبک مورد علاقه‌اش در هنر رئالیسم بوده است؛ چراکه هنر وابسته به واقعیت را ستایش می‌کرد؛ و هنر در تعریفش وجه خاصی از بیان آگاهی اجتماعی است. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد مارکس به اختصاص، در باب هنر و زیبایی‌شناسی صحبت نکرده است؛ اما شیوه نگرش او در متفکرین پیرو مارکسیسم، نظریات بنیادین زیادی را به ارمغان آورد که در فصل‌های بعدی به آن می‌پردازیم.

۱۴ | اقتصاد هنر

آنچه تاکنون در اقتصاد هنر شماره‌های قبلی چاپ خونه به آن پرداختیم، چرایی و چگونگی فعالیت در بازار هنری و شیوه ارزیابی آثار و نحوه ورودشان در یک چرخه درست عرضه و مبادله‌ی "هنر" بوده است. این سؤال می‌تواند پیش آید که این رود در حال جریان که تاکنون از میان هزاران سنگ و صخره، راه خود را پیدا کرده و همچنان به فعالیت ادامه داده است، می‌تواند سر از مرداب در بیاورد. بازار هنری سراسر جهان، در تمامی ادوار تاریخ، در کنار هنرمندان، هنردوستان، سرمایه‌گذاران و مدیران گالری، "دللان" هنری رانیز می‌بین و همراه بوده است. هیچ گاه نمی‌توان منکر میزان فعالیت و تأثیرگذاری دلالان در روند و تغییر بازار هنری و دید معتقدان بر اثر و جنبه‌های فردی و اجتماعی آن شد؛ همچنین در دوره‌ای که جوامع در اوج مصرف گرایی خود به سر می‌برند، شیوه امرار معاش هنرمندان و تأثیر آن بر آثارشان امری مهم و درخور توجه و تأمل است؛ اما نباید مرزهای فعالیت این گروه را با دیگر وجههای فعال در این حوزه ادغام کرد. چراکه یک دلال هنری برای منافع مالی خود، قادر است به گونه‌ای برای هنرمند برنده‌سازی کند که تمامی توجه و به دنبال آن مبادله‌ها، حاصل این بازار گرمی باشد. در این میان تفکرهای ناب و دیدگاه‌های خاص دیگر فعالان، در تاریکی پشت صحنه به فراموشی سپرده می‌شود. بنابراین روند صعودی دنیای هنر در خلاقیت، خودشناسی و شگفتی‌سازی، به روندی نزولی از مبادلات بی‌منطق و شبانه تبدیل می‌شود. آنچه بسیاری از متفکران، راه رسیدن به اتوپیا یا آینه‌ای از جهان موصول نامیدند، به مصرف گرایی صرف و شیطان فراوانی مبدل می‌شود.